

a cau d'orella

Presentació

Hem triat aquest conjunt d'activitats al voltant de la biblioteca perquè els contes són un bon mitjà per treballar l'empatia, l'escolta activa, l'obertura al diàleg i el respecte.

Objectius educatius

- Concentrar-se i parar atenció a les explicacions del altres. Mostrar interès pel diàleg i ser pacients en l'escolta.
- Gaudir de la lectura i de l'observació de contes per plaer. Identificar-se amb els personatges de les històries. Relacionar els contes amb situacions quotidianes.

- Tenir una actitud respectuosa i agradable en entrar en algun lloc. Complir les normes establertes.
- Ser cada cop més autònoms i independents. Saber demanar ajuda quan ho necessitin.
- Cercar informació, organitzar-la, escollir el més rellevant i saber-ho transmetre.
- Ser pacients i superar el nerviosisme. Parar atenció, relaxar-se i desenvolupar l'harmonia. Fomentar la meditació i l'autoestima.
- Desenvolupar els sentits i la intuïció. Desenvolupar la creativitat i les habilitats d'expressió plàstica.

Motivació

La bibliotecària ens convida a la biblioteca. Allà podrem buscar informació sobre els canaris que ens ajudi a trobar el Papageno.

*Estimats i estimades,
Hem vist els cartells del Papageno pel barri i se'ns ha acudit que podríeu venir a la biblioteca a buscar contes que parlin d'aquests ocells. A la biblioteca tenim una secció d'animals i hi ha llibres molt interessants que de ben segur us donaran pistes sobre què fer perquè torni el Papageno.
Us esperem!*

L'equip de bibliotecàries

respecte
empatia
comunicació
identitat
justícia
equitat

Activitats

Buscant contes d'ocells: Podem fer una visita a la biblioteca del barri o a la biblioteca Rosa Sensat, a l'Av. Drassanes, on hi ha una secció per a infants molt ben ambientada i amb una selecció acurada de contes i llibres.

Prèviament contactarem amb la secció d'infantil per triar una data que ens vagi bé a tothom. Hem de tenir en compte que pot ser que hi hagi altres grups d'infants que hi hagin d'anar, per això el millor és reservar un espai.

L'activitat es pot desenvolupar de la següent manera:

- Abans de sortir de l'espai, explicarem la visita a la biblioteca i treballarem les normes que hem de complir: respectar els altres lectors, parlar amb un to de veu baix, tenir cura dels contes i llibres que consultem, aixecar la cadira sense arrossegar-la.
- Un cop a la biblioteca, la bibliotecària ens rebrà amb sorpresa. Podem acordar amb ella que es mostri contenta pel fet d'haver vingut i que els preguntin si van rebre el seu missatge. També es pot interessar pel Papageno i preguntar

com va la recerca. Seguidament, ens explicarà com estan ordenats els contes, quines seccions hi ha a la biblioteca, quins contes i llibres són adequats per les nostres edats, com podem buscar-los, on es troba específicament l'apartat d'animals i on hem de deixar els contes quan ja no els vulguem consultar més.

● Dedicarem una estona a buscar contes i llibres, de manera ordenada i amb silenci. Ens centrarem, sobretot, en els contes d'ocells. Alguns dels que podem mirar són:

- CARBÓ, Joaquim. *L'Ocell Meravellós*. Montse Ginesta (il·l.) Barcelona: Linx, 2005.
- CROWTER, Kitty. *Mi amigo Juan*. Barcelona: corimbo, 2006.
- DESCLOT, Miquel. *Vola qui vol*. Jordi Vila Delclòs (il·l.) Barcelona: Cruïlla, 2008.
- KITAMURA, Satoshi. *Blai, l'ocell que no sabia cantar*. Barcelona: Símbol, 2005.
- LENZ, Patrick. *Tom y el pájaro*. Barcelona: Libros del Zorro Rojo, 2008.
- WARD, Helen. *El rei dels ocells*. Barcelona: Cruïlla, 2000.
- ZARCATE, Catherine. *El búfalo y el pájaro*. Olivier Charpentier (il·l.) Barcelona: Proteus, 2008.

● Un cop n'haguem trobat uns quants ens els repartirem per poder-los consultar. Si no n'hi ha prou per a tothom ens posarem per grupets a les taules per mirar-los i llegir-los.

● Farem una rotllana i anirem explicant si hem trobat alguna pista, què mengem els ocells, on els agrada viure, etc. Algunes de les pistes que poden trobar als contes són que els canaris necessiten: aigua ben neta, aliment, unes branquetes, una mica de sorra que acostumen a fer servir per netejar l'estómac, estar acompanyats d'altres ocells, llum natural.

El plaer de llegir i d'escoltar

contes: Un altre dia podem tornar a la biblioteca amb els infants. Aquesta vegada sense la pressió de buscar cap llibre concret ni haver d'obtenir informació sobre els ocells. Podem dividir la sessió en dos moments:

● Com que ja haurem conegut prèviament una biblioteca i sabrem quin és el funcionament, aprofitarem per deixar que els infants busquin contes lliurement i mirin els que més els agradi.

● Procurarem crear un clima relaxat. Hi ha biblioteques que ja estan ambientades amb zones més còmodes per seure al terra amb coixins, si no és el cas, podem demanar a les bibliotecàries si podem portar-ne de l'esplai. L'ambient general de la sala ha d'invitar a la lectura, per això hi ha biblioteques que tenen els llibres més interessants exposats d'alguna manera que sigui fàcil identificar-los. També hi ha racons amb ninots que representen els protagonistes d'algunes històries, algun decorat que simuli un paisatge i, fins i tot, bauls i cistelles on també hi podem trobar llibres.

● Els infants passaran una estona agradable, llegint i mirant contes individualment, per parelles o grups. El fet de no estar obligats a buscar res en concret els permetrà descobrir què és el que més els agrada: aventures, contes fantàstics, històries d'amics, llibres d'animals, de màgia, de viatges. Despertaran el gust per la lectura i aprendran a gaudir d'aquests moments.

● La bibliotecària explicarà un conte mentre els infants participen de la història preguntant i respondent. La selecció de contes que us proposem d'entrada per treballar l'empatia, la comunicació, el diàleg, la identitat i les pertinences múltiples, la justícia i l'equitat són els següents:

● Chen, Ch. Guji Guji: treballa el sentit de pertinença i l'acceptació de la diferència.

● Mckee, D. Elmer: treballa els valors de la solidaritat, l'empatia i l'acceptació de la diferència. Es basa en relacions socials autèntiques.

● Sadat, M. El otro Pablo: treballa els valors de l'empatia, la fraternitat, la solidaritat i el reconeixement de l'altre. Treballa els vincles afectius i socials.

Per altra banda, altres contes que també tenen continguts relacionats amb la proposta educativa i que ens poden ajudar a treballar actituds d'empatia, comunicació i respecte amb els infants són:

● Aranega, M. i Mas, H. *La girafa de coll curt*.

● Colombo, N. *A Prop*.

● Geis, P. *Nestor Tellini*.

● Grant, J. *Gat i Peix*.

● Grejniec, M. *De què fa gust la lluna?*

● Nuñez, M. i Villa, O. *La zebra Camila*.

● Relf, A. *La Guineu fa amics*.

● Sadat, M. *Del otro lado del Árbol*.

● Sadat, M. *Mi León*.

● Vauguedale, A. *Sopa de Pedra*.

● Waechter, P. *Yo*.

● Yi - K'iun, F. *Els bons amics*.

Finalment, farem una valoració del conte contat i del final de la història. Podem deixar que els infants diguin:

- què els ha agradat més del conte,
- si alguna vegada els ha passat el mateix que al protagonista,
- com els hagués agradat que fos el final, etc.

Quaderns de mandales: Pintar mandales és una activitat que podem fer per aconseguir la relaxació. Acostuma a agradar molt als infants, fins i tot a aquells que no els agrada gaire pintar. Com que es tracta de pintar espais petits no es cansen i s'esforcen en fer-ho bé.

Fer un mandala suposa un espai de llibertat que ofereix als infants un medi per parlar sobre si mateixos sense paraules. Es pot deixar un secret, un pensament o una emoció en el cor d'un mandala.

L'activitat es pot desenvolupar de la següent manera:

- **Ensenyarem uns quants quaderns de mandales i explicarem què són i d'on provenen:** són dibuixos dins d'un cercle o quadrat fets en formes geomètriques i que contenen un centre i diversos eixos de simetria. Mitjançant el seu contingut, colors i formes podem obtenir equilibri, harmonia, tranquil·litat i pau interior. Als mandala hi podem deixar pensaments o emocions.

Tenen el seu origen en l'Índia, però també els trobem en altres cultures orientals. Els mandales tibetans de sorra s'elaboren per portar pau i harmonia al món. S'utilitzen com valuoses benediccions, com instruments de meditació activa i

d'instrucció, perquè tenen una gran complexitat.

En la civilització Xinesa són utilitzats per a generar abundància i prosperitat així com per a enfortir la salut.

A Austràlia en trobem en forma de dibuixos místics dels aborígens.

En la cultura egípcia, eren utilitzats per la força que transmetien i com instrument de meditació profunda. S'utilitzaven dintre de les cases per a atreure l'energia o transmutar la negativa en positiva, així com per a crear harmonia i balanç en l'estatge.

En tribus indígenes americanes es fan presents en els tapissos de sorra i en colorits brodatos adornats amb plomes i animals nadius. S'empraven com a protecció contra els esperits dolents i com amulet per a promoure la valentia i el coratge. Es dibuixaven dintre de les llars per a beneficiar amb cada mandala els seus habitants.

En la cultura occidental, Carl G. Jung els va utilitzar en teràpies amb l'objectiu d'arribar a la recerca d'individualitat en els éssers humans. Jung solia interpretar els seus somnis dibuixant un mandala diàriament, en aquesta activitat va descobrir la relació que aquests tenien amb el seu centre i a partir

d'aquesta relació va elaborar una teoria sobre l'estructura de la psique humana. Segons Carl Jung, els mandales representen la totalitat de la ment, representant tant el conscient com l'inconscient.

S'hi ens fixem, també els trobem molt sovint en els rosetons o rosasses de les esglésies i dins de la natura, en les flors.

- **Triarem un espai tranquil i ben il·luminat:** Farem silenci i posarem una música suau. Ens posarem en una posició còmoda, asseguts, estirats al terra, com millor ens vagi. Convé que tanquem els ulls i escoltem la música. Intentem estar tranquils i relaxar-nos. Podrem sentir l'aigua que corre pel riu, les onades del mar, uns ocells que piulen pel bosc, el so del vent relaxant... Un cop haguem escoltat la música podrem parlar sobre com ens hem sentit, quins pensaments hem tingut, quins sons hem escoltat, si els ha ajudat a relaxar-se, etc.

- **Triarem el mandala que més ens vingui de gust fer:** És important que tinguem forces mandales per triar i que els infants triïn el que volen fer just en el mateix moment abans de començar l'activitat. Depenent del seu estat d'ànim n'escolliran un o un altre. També podrem triar la tècnica que més ens agradi: pin-

tar amb colors de fusta, rotuladors, plastidecors, ceres, o també podem decorar-lo amb fulles seques, tronquets, pedretes, sorra de diferents textures, arròs pintat o llavors. Continuarem escoltant diferents músiques relaxants i farem silenci per poder-nos concentrar en la tasca que estem fent i relaxar-nos.

● **Elaborarem el mandala lliurement:** És important no donar consignes sobre com realitzar el mandala perquè l'elecció té a veure amb el moment intern que la persona travessa. La principal regla en la creació d'un mandala és deixar fluir. Deixar fluir la imaginació, la creativitat, les energies, actuar de forma lliure i intuïtiva.

Cada vegada que es comenci a realitzar un mandala, cal deixar que els colors i les formes parlin a través de nosaltres.

La durada pot ser d'uns minuts o de varies sessions, depenent de la complexitat del mandala. Però hem de tenir en compte que fins que no n'hem acabat un no podem començar un altre.

● **Observarem els mandales que hem elaborat:** En acabar, és interessant fer una pausa destinada a l'observació del dibuix, seguida de comentaris dels infants en relació al procés de realització i al resultat

final obtingut. La reflexió no només es limita al mandala sinó també al propi estat interior de l'infant.

● **Exposarem les nostres obres:** Els podem exposar, ens agradarà mirar com ens ha quedat i observar els colors que hem fet servir. Però si ens ve de gust també el podem regalar a alguna persona.

Analitzem una mica els colors

L'ús dels colors en els mandales també té un significat especial. El seu ús està relacionat amb l'estat d'ànim de qui els pinta o dibuixa. Descobreix el que amaga cada tonalitat:

- Blanc: res, puresa, il·luminació, perfecció.
- Negre: mort, limitació personal, misteri, renaixement, ignorància.
- Gris: neutralitat, saviesa, renovació.
- Vermell: masculinitat, sensualitat, amor, arrelament, passió.
- Blau: tranquil·litat, pau, felicitat, satisfacció, alegria.
- Groc: sol, llum, jovial, simpatia, receptivitat.
- Taronja: energia, dinamisme, ambició, tendresa, valor.
- Rosa: aspectes femenins e infantils, tendresa, altruisme.
- Lila : amor al pròxim, idealisme y saviesa.
- Verd: naturalesa, equilibri, creixement, esperança.

- Violeta: música, màgia, espiritualitat, transformació, inspiració.
- Or: saviesa, claredat, llúidesa, vitalitat.
- Plata: capacitat extrasensorial, emocions fluctuants, benestar.

Significat de les seves formes

Els mandales no són senzillament dibuixos de colors. Tots els elements que estan integrats en ell, tenen un significat. Coneix alguns dels més utilitzats:

- Cercle: moviment, canvi, el verda-der jo,...
- Cor: sol, amor, felicitat, alegria,...
- Creu: unió del cel i la terra, vida i mort, el conscient i l'inconscient,...
- Quadrat: processos de la natura, estabilitat, equilibri,...
- Estrella: símbol espiritual, lliber-tat...
- Espiral: vitalitat, energia,...
- Hexàgon: unió dels contraris.
- Laberint: implica la recerca del propi centre.
- Papallona: auto-renovació, trans-formació,...
- Pentàgon: silueta del cos huma, terra, aigua, foc.
- Rectangle: estabilitat, rendiment,...
- Triangle: aigua, vitalitat, transfor-mació,...

El nostre conte per Sant Jordi:

Crearem el nostre conte en el marc de Sant Jordi. Serà una bona oportunitat per desenvolupar l'expressió escrita i la creativitat. Podem elaborar molts tipus de contes:

- contes que només són il·lustracions,
- contes que només tenen lletra,
- contes que combinen lletra i il·lustracions.

El format de cada conte també pot ser molt divers. Proposarem diferents formats per guiar els més petits (pàgines grapades, format pòster amb diferents vinyetes,...)

Motivació

Si plantejem l'elaboració del conte com una activitat totalment lliure pot ser que els infants es perdin pel camí sense saber quina història explicar ni quins personatges crear.

Per tal de motivar-los a realitzar aquesta activitat els proposarem agafar, aleatòriament, un personatge del barret dels personatges i un argument del barret dels arguments. D'aquesta manera els infants partiran de dos elements més definits, però tindran l'oportunitat de continuar creant la història que vulguin.

Procés d'elaboració del conte

● Què volem explicar? Pensarem quina història volem explicar a partir del personatge i de l'argument que ens hagi tocat. Haurem fet una feina prèvia molt important en relació als contes, per tant, els infants estaran motivats a fer-ne un. Per ajudar els més petits podem fer un mural vistós amb el nom de cadascú i la seva idea al costat, ja sigui escrita o dibuixada.

● Redacció del conte: aquest pas el faran els infants més grans que ja saben escriure. Redactaran un conte curt sobre el tema que més els agradi. Per fer-ho més fàcil poden començar escrivint els punts més importants que volen que tingui el seu conte i a partir d'aquí els aniran desenvolupant més detingudament.

● Imatges: si volem que el conte sigui més vistós i fàcil d'entendre el podem acompanyar de dibuixos fets per nosaltres mateixos. Els dibuixos complementaran el text, per tant, hem de decidir sobre què els fem i on han d'anar.

● Esbós del conte: Decidirem quin format li volem donar i a partir d'aquí farem un esbós de tot el conte. D'aquesta manera sabrem quina part del conte ha d'anar a cada pàgina i quant espai tenim per fer els dibuixos.

● Elaboració del conte: Un cop tinguem clara la història, quins dibuixos volem fer i com volem distribuir-lo, ens posarem mans a l'obra!

● Assajar el conta contes: després d'haver escoltat els contes que ens han explicat a la biblioteca, tindrem pistes sobre com explicar-ne, però necessitarem assajar abans del dia en que ens toqui explicar-lo davant de tothom.

● Conta contes: si el dia de Sant Jordi volem sortir al carrer per viure i gaudir de l'ambient festiu que es crea, podem fer la sessió de conta contes el dia anterior. Invitarem les famílies i amics. Decorarem la sala amb motius de Sant Jordi per ambientar el conta contes.

● Diada de Sant Jordi: dedicarem la primera part de la tarda a regalar-nos els contes que hem elaborat. Per tal que tothom tingui un regal podem organitzar-ho com un amic invisible.

La segona part de la tarda la podem dedicar a sortir pel barri. Viurem i gaudirem de l'ambient festiu que es crea aquest dia.

L'activitat a cau d'orella ens permetrà treballar:

- L'empatia: ens posarem a la pell d'alguns personatges dels contes.
- La comunicació: pararem atenció als contes que ens expliquin i ens adonarem de què pot passar quan no ens comuniquem amb els altres.
- El respecte: aprendrem a respectar tothom tal com és i a dialogar de manera respectuosa, sense alçar el to de veu.
- La identitat personal: mica en mica ens coneixerem millor i descobrirem característiques de la nostra personalitat.
- La justícia i equitat: coneixerem l'amistat entre dos personatges totalment diferents i les semblances entre les necessitats de cadascú. Veurem elements d'ajuda mútua entre ells i aprendrem a tractar els altres com a iguals.

Al final de l'activitat valorarem:

- La nostra actitud i manera de comportar-nos a l'esplai i fora de l'esplai.
- La paciència en l'escolta i l'interès per les explicacions dels altres.
- Quin conte ens agradaria tornar a mirar i/o llegir.
- Amb quin personatge ens hem sentit identificats.
- Si canviaríem el final d'algun conte.
- Com ens hem sentit mentre realitzàvem el mandala.